

Jaarverslag 2018

Strategische Board Stedendriehoek

Cleantech Regio

Inhoudsopgave

1. Introductie	1
2. Visie en Missie	1
3. Doelen en ambities.....	1
4. Realisatie en activiteiten	2
4.1. <i>Energietransitie en duurzaamheid.....</i>	2
4.2. <i>Circulaire economie</i>	5
4.3. <i>Human Capital</i>	6
4.4. <i>Innovatiekracht.....</i>	7
4.5. <i>Evenementen en communicatie.....</i>	7
5. Duiding rol en positie Strategische Board en resultaten.....	9
6. Cleantech Regio Development	10
7. Bedrijfsvoering en organisatie	12

1. Introductie

De Strategische Board Cleantech Regio Stedendriehoek (verder te noemen “de Board”) is een slank en wendbaar samenwerkingsverband van ondernemers, onderwijs- en onderzoekinstellingen en overheden in de regio. Het primaire werkgebied van de Board is de Cleantech Regio, gelegen in de Stedendriehoek welke de gemeenten Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Lochem, Voorst, Zutphen en sinds eind 2018 ook de gemeente Heerde omvat. De Board werkt samen met partijen vanuit onderwijs, ondernemers en overheid uit heel (Oost) Nederland en daarbuiten.

In de Cleantech Regio hebben we stevige ambities. Nadat onze visie en missie in 2017 opnieuw waren vastgesteld hebben we op 15 maart 2018 samen met het Dagelijks Bestuur van de WGR de Agenda Cleantech Regio 2019 - 2023 vastgesteld. Deze is samengesteld op basis van een interactief proces met onze partners. Zijn we in 2017 het traject gestart tot één gemeenschappelijke Agenda voor de Cleantech Regio voor 2019 – 2023. Met het vaststellen van de Agenda Cleantech Regio 2019 – 2023 brengen we focus aan in de uitvoering van onze ambities via concrete doelstellingen en projecten.

Dit jaarverslag is voor het eerst ingericht langs de thema’s van onze ambities voor 2023 uit de Agenda Cleantech Regio 2019 – 2023.

Eind 2018 is de Cleantech Monitor in concept vastgesteld en zal in het eerste kwartaal van 2019 gevuld worden. De Cleantech Monitor is de opvolger van de Stedendriehoek Index.

2. Visie en Missie

In de Boardvergadering van februari 2018 hebben we onze visie en missie opnieuw vastgesteld:

Visie: To a sustainable prosperity

Missie:

Cleantech Regio is de regio om te wonen, werken, studeren, ondernemen en recreëren. Ondernemers, Overheid en Onderwijs & Onderzoek werken vernieuwend samen aan een duurzame welvaart! In 2030 zijn we energieneutraal en afvalvrij.

De visie en missie worden uitgevoerd via de vier pijlers: Energietransitie, Circulair, Human Capital en Smart Industries, welke zijn geïntegreerd in de Agenda Cleantech Regio.

3. Doelen en ambities

De Agenda Cleantech Regio 2019 – 2023 kent een aantal stevige en concrete ambities voor 2023 die een tussenstap zijn voor de doelstelling van een energieneutrale en circulaire Cleantech Regio in 2030. Concreet zijn de ambities van de Cleantech Regio voor 2023 uit de Agenda:

- Tophema Energietransitie
Met 25% minder CO₂-uitstoot de meest duurzame regio in Nederland

De oude doelstelling van 10% minder CO₂-uitstoot in 2020 (-/- 200.000 ton CO₂) blijft staan.
- Tophema Circulaire Economie
De meest circulaire regio in Europa

De oude doelstelling van 33% minder huishoudelijk afval in 2020 (-/- 20.000 ton) blijft staan.
- Thema Innovatiekracht
Jaarlijks minimaal 100 startups/nieuwe businesscases
- Thema Human Capital
Iedere werkgever heeft de medewerkers die nodig zijn
De oude doelstelling van 4.000 nieuwe Cleantech banen in 2020 blijft staan (€ + 200 miljoen stijging BRP)

- Thema Slimme en schone mobiliteit
Ons vervoer is snel, slim en schoon
- Thema Leefomgeving
Duurzame energie-opwekkers ingepast in ons mooie landschap
- Thema Vestigingsklimaat
In landelijke top 5 als dé vestigingsregio voor bedrijven en talenten

De eerste vier thema's vallen onder de verantwoordelijkheid van de Strategische Board, de laatste drie onder die van de samenwerkende gemeenten in de WGR.

4. Realisatie en activiteiten

In 2018 hebben we vanuit de Board gewerkt aan de thema's Energietransitie, Circulaire Economie, Innovatiekracht en Human Capital. Op deze thema's hebben diverse activiteiten plaats gevonden en zijn diverse initiatieven vanuit onze netwerken en partners ondersteund. Een aantal van deze activiteiten en initiatieven staan hier benoemd, onderverdeeld naar de thema's.

De beoordeling van de initiatieven die ondersteund worden door onze uitvoeringsorganisatie CTRD vindt plaats volgens een standaardprocedure met verschillende stappen. Voor de technisch innovatieve initiatieven wordt een beroep gedaan op een speciale groep experts georganiseerd onder noemer Innovatie Klankbord (vh tafel BD&I). Deze groep experts toetst en adviseert de aangegeven initiatieven als een extra stap in de beoordelingsprocedure. In onderstaande tabellen zijn deze initiatieven gemarkeerd met een asterix(*).

4.1. Energietransitie en duurzaamheid

4.1.1. Activiteiten en initiatieven Tafel Energietransitie

Vanuit de Tafel Energietransitie zijn tafelbijeenkomsten gehouden en bijdragen geleverd aan concrete initiatieven.

Nr.	Acties (do's) uit werkplan 2018	Partners	Resultaat
1	Kerngroep tafel energietransitie	Saxion, Alliander, Wgr, ENGIE	De kerngroep is vijf keer georganiseerd, met als onderwerpen: voeding Agenda Cleantech Regio ontwikkelingen GEA en NEO, input uit/naar Board en P-Beraad, Regionaal Energieloket, assimilatie Regionale Alliantie, aanpak RES, energie-ateliers, themapresentatie Regiofestival, innovatiereis 2020 Japan, arenabijeenkomsten / ronde tafels.
2	Ronde tafels energietransitie 5x (arenabijeenkomsten)	Iedereen	Zes bijeenkomsten: kick-off energieateliers, H2 als energiebron, groen gas / biogas, expert judgment sessie realisatieprogramma, bridging the gap sessie (prognose energieresultaten), transitie gebouwde omgeving (inwoners)
3	Realisatieprogramma energie 2018-2023	Wgr, bedrijfsleven, onderwijs, waterschappen, provincies, energiecoöperaties, ontwikkelaars	Door middel van arenabijeenkomsten kansen voor realisatie verkend, mede als input voor de Agenda Cleantech Regio, uitvoering- & investeringsagenda.
4	Atelierssessies organiseren 7x	Wgr, bedrijfsleven, onderwijs, waterschappen, provincies, energiecoöperaties, inwoners	In 4 van de 8 gemeenten is een energie-atelier georganiseerd. In sommige gemeenten was de stap van bewustwording al gezet of waren de plannen voor inwerken van de raad, inclusief thema energietransitie, al rond. Samen met bureau Wing is gebruik gemaakt van lopende ontwikkelingen zoals de ervaringen van Zutphen met het "leo-energie spel: op basis daarvan is een aangepaste game gemaakt: <i>De Energiedialoog</i> , met een kaart van het gemeentelijk grondgebied als ondergrond waarop

			deelnemers hun invulling van de energieopgave (grootschalige wind- en zonopwekking) kunnen projecteren.
5	Output ateliers vertalen naar potentiële projecten realisatie	Wgr, bedrijfsleven, onderwijs, waterschappen, provincies, energiecoöperaties, ontwikkelaars	In combinatie met punt 3.
6	Cleantech Lab coördinatie		Via CTRD.
7	Deelname aan GEA	Beide provincies	Deelname aan GEA tafel Regionale Samenwerking en expert team Regionale Samenwerking.
8	Aansluiting bij NEO	Beide provincies	Aansluiting bij NEO via gemeente Deventer
9	Verkennen ruimtelijke mogelijkheden voor energie (raakt aan Leefomgeving)	Diverse partners	Dit is opgenomen in het proces van de Regionale energiestrategie (RES)
10	Regionaal samenwerkingsmodel Cleantech Regio		Dit is onder andere ondergebracht in de vraag hoe sturing plaatsvindt op uitvoering van de Agenda Cleantech Regio. Dat onderzoek loopt nog door tot in 2019.
11	Overname en continuering Regionaal Energieloket		Dit betreft een samenwerking onder de naam Regionale Alliantie van gemeenten uit de regio met branchevertegenwoordigers van bouwers en installateurs plus netwerkbedrijf Alliander, initieel gefinancierd vanuit een VNG subsidie. De funding is overgenomen door de gemeenten na de beëindiging van de VNG bijdrage. De opdrachtverlening en facturering wordt gefaciliteerd door de Strategische Board. Er is samenwerking tot en met 2020 afgesproken. Leverancier van het Regionaal Energieloket en de daaraan gekoppelde dienstverlening is GreenHome.
12	Verbinding koepels decentrale overheden over energietransitie	VNG, IPO, UvW	Dit is opgenomen in het proces van de Regionale energiestrategie (RES)

4.1.2. Activiteiten en initiatieven CTRD

Vanuit onze uitvoeringsorganisatie CTRD zijn de volgende initiatieven binnen het tophema Energietransitie aangejaagd, geprikkeld, verbonden, geadviseerd en/of ondersteund.

Titel	Initiator
PROGRAMMA'S	
Dutch E-aviation and Airport Centre: DEAC; samenwerking van markt en onderwijsinstellingen gericht op onderzoek naar opschalen naar 10p vluchten tot 500km, kwartiermaker aangesteld.	Consortium: Luchthaven Teuge, NLR, I&W, TU Delft, Deltion, HVA, Saxion, AirCraft Maintenance Netherlands, International Airport Support, SuperB en Aandeelhouders Luchthaven Teuge (Apeldoorn, Voorst, Deventer, Zutphen), Strategische Board ea
Clean Ports IJssel: Cleantech Initiatieven aanpalend aan het garanderen van de bevaarbaarheid en duurzaam riviermanagement van de IJssel door RWS.	Consortium io met oa RWS, gemeenten en bedrijven. Verbonden met TKI Duurzaam Riviermanagement
Cleantech A1-Zone: actieprogramma opstellen	Gemeenten, bedrijven, provincies en CTRD
Eerbeek 2030: energie transitie waaronder geothermie	Consortium Eerbeek, Papierindustrie en Provincie Gelderland
Transform: grootschalige top down wijkaanpak verduurzamen gebouwde omgeving	Apeldoorn, Deventer, Zutphen en Zwolle
Waterstof Werkprogramma: bundelen van H2 initiatieven	CTRD ism bedrijfsleven

PRODUCTIE	
Waterstof verwarming openbare gebouwen: productie H2 op locatie en bijmenging in CV	Dijkoraad,
High pressure Torrefactie: onder hoge druk vergassen van biomassa	TorGas
Biogashubs: mestvergisting en gecombineerd benutten biogas door industrie	CCS
Mobiele PV installatie in ruraal gebied*	H2arvester
Productie Groene H2*	Witteveen& Bos, Nouryon
DISTRIBUTIE	
Restwarmte benutting uit vergistingsinstallatie*	Schoneveld Breeding-Attero
Backbone (A1-Zone): onderzoek naar opties om de capaciteit van de electra infrastructuur versnelt te vergroten en daarmee te anticiperen op decentrale grootschalige duurzame opwek.	PPS Construct
Warmtenet De Mars: benutten restwarmte van bedrijven	Consortium Zutphen
MicroGrid Peakshaving: aanbod en vraag bij elkaar brengen en afstemmen*	ZOWN
Warmtenet Kerschoten: benutten restwarmte van waterzuivering	Apeldoorn
GEBRUIK	
Duurzame Wasserij: verduurzamen logistiek*	WasConnect-Delusan
Waterstof bijmenging voor warmtevoorziening	Veluws College, Zwembad de Schaek
Verduurzamen Sportpark Zuiderlaan	Sportpark Zuiderlaan
Energieke Regio 2018	Diverse bedrijven
Revitaliseren 31 huurwoningen naar energieleverende woningen	Ijsseldal Wonen
TaskForce ZonneEnergie Cleantech Regio: benutten van SDE+ aanvragen	ENTRAS
Rioolbeluchting met schepkalk*	Aqua Aurora
Verduurzamen bedrijventerreinen	Consortium Epe
Cleantech House 2.0: langdurige continue monitoring van energieverbruik en binnenklimaat van corporatiewoningen	Saxion & partners
Duurzame vakantieparken	Toeristische Platform
H2 Drone ontwikkeling prototype*	Lantermans (onderdeel van DEAC)
Maatschappelijke Energie Transitie: begeleiding van MKB bedrijven in de energietransitie	Ondernemershuis Apeldoorn

De initiatieven die door CTRD ondersteund zijn in de jaren 2016-2017-2018 leiden bij realisatie tot een geschatte CO2 emissie reductie van 245.000 ton CO2/jaar.

De ambitie zoals aangegeven in de Omgevingsagenda (de voorloper van de Agenda Cleantech Regio) om te komen tot Energieneutraliteit in 2030 is geconcretiseerd in een doelstelling van 10% reductie in 2020. De jaarlijkse regionale uitstoot bedraagt 2.100.000 ton CO2 (excl mobiliteit). De potentiële bijdrage van de genoemde initiatieven is hoger dan de doelstelling van 2020, daarmee is de doelstelling in zicht. Anticiperend op de doelstelling van 25% emissies reductie in 2023(-/-500.000 ton CO2) van de Agenda Cleantech Regio (2019-2023) is ca de helft van de ambitie bij realisatie de huidige initiatieven afgedekt.

4.2. Circulaire economie

4.2.1. Activiteiten en initiatieven Tafel Circulaire Economie

In 2018 is de tafel Circulair opgestart met een eerste bijeenkomst van het kernteam van de tafel Circulair eind maart. In totaal zijn er 6 bijeenkomsten geweest. Leidend voor het kernteam is de Agenda Cleantech Regio 2019-2023. De top 6 ambities en resultaten zijn het uitgangspunt.

In relatie tot onze doelen leggen we in eerste instantie de focus op:

* Afvalvrij 2030: Focus op huishoudelijk restafval en het verwaarden daarvan;

* Maakbedrijven 50% gesloten grondstoffenkringloop: definitie en inventarisatie

* 2020 minimaal 10% Circulair inkopen door gemeenten: project circulair inkopen gestart eind 2018, hieraan doen alle gemeenten mee, Apeldoorn zet in 2019 de eerste circulaire aanbesteding uit als voorbeeld voor alle regiogemeenten, learning by doing.

Belangrijke doelstelling op circulair gebied is om in 2030 afvalvrij te zijn, in ieder geval voor wat betreft huishoudelijk restafval. Tussendoelstelling is 2020 33% minder huishoudelijk restafval..

De ontwikkeling door de jaren heen:

	2014	2015	2016	2017	2018	Cumulatief
Aantal kg restafval/ inwoner/jaar	149	131	131	125	120	29,5% *)

*) werkgebied *Circulus Berkel*; voor gemeente Voorst was dit resp. 131, 118, 112, 87, 88 kg.

Daarnaast waren we in samenwerking met KIEMT, VNO-NCW en vele andere partners penvoerder van de Regiodeal Circulaire Economie van Oost-Nederland, welke helaas afgewezen in de tweede tranche.

Als lid van het CIRCLES netwerk (primaire doelgroep is hier het MKB), werken we mee aan de regionale transitieagenda's van de provincie Overijssel samen met de regio's Zwolle en Twente en de provincie zelf. Bij de provincie Gelderland zijn we ondertussen stevig aangehaakt op de uitvoeringsagenda Circulaire economie én partner bij de versnellingsimpuls Circulaire economie Gelderland 2019. Bij de 'European Week of Regions and Cities' (EWRC) hebben beide tafelvóorzitters een bijdrage geleverd om te komen tot helderheid over het zgn. meten is weten, ook in Europa. Van belang is om te weten waarop wordt gestuurd en welke indicatoren er nodig zijn. Dit wordt verder opgepakt door de Cleantech Monitor werkgroep i.s.m. de kennisinstellingen.

4.2.2. Activiteiten en initiatieven CTRD

Vanuit onze uitvoeringsorganisatie CTRD zijn de volgende initiatieven binnen het tophema Circulaire Economie aangejaagd, geprikkeld, verbonden, geadviseerd en/of ondersteund.

Titel	Initiator
Waterzuivering van de toekomst: grondstof producerende waterzuivering	Waterschap Vallei en Veluwe
Circulaire De Mars	Consortium io oa VNO NCW, Zutphen
Marktonderzoek naar toepassingen van platen geperst lokaal stro	Strobox
Japane Duizendknoop bestrijding*	GTEclipse
Floating Farms: productie naar de vraag brengen, identificatie pilot locatie	Floating Farms Holding
Agro Innovatie ActieProgramma	Agro Innovatie Cooperatie
Circular Match: verbinden van aanbod reststoffen en vraag grondstoffen*	Encycle
Upgrade inzamelen organische reststromen	MKB Deventer
Cleantech Zone A1: maximale inzet van secundaire bouwstoffen in asfalt	A1 Vliegwieltteam
LL4Wide-Watertechnologie: onderzoeks faciliteiten voor watertechnologisch onderzoek	Waterschap Vallei en Veluwe

CircoTracks: bedrijven begeleiden met sluiten van kringlopen	Provincie Gelderland
Reclaim Landfills: herontwikkelen van voormalige stortplaatsen	Consortium io oa Afvalzorg
Hergebruik inco materiaal	Circulus, Berkel, GMB
Cirkelwaarde	Circulus Berkel, GMB
Ministek: prototype ontwikkelen van off grid tiny house*	VOF Ministek

4.3. Human Capital

4.3.1. Activiteiten en initiatieven Tafel human Capital

Vanuit de Human Capital agenda is er aan een aantal activiteiten en programma's gewerkt. Leidend voor deze activiteiten zijn de doelstellingen uit de agenda Cleantech Regio.

- Bureau Louter heeft in opdracht van de samenwerkende partners Board, FactorWerk, gemeenten Harderwijk/Apeldoorn/Deventer/Zutphen een onderzoek verricht naar de arbeidsmarkt in onze regio. Hierbij specifiek de opgave om een doorkijk te leveren naar trends en ontwikkelingen in onze regio. Waar liggen kansen en bedreigingen als je het hebt over branches, instroom, pendels van werknemers. Als vervolg op dit onderzoek wordt onder de HR managers van werkgevers een onderzoek uitgevoerd naar de behoeften en wensen op gebied van vacatures, stages, duurzame inzetbaarheid en samenwerken.
- Rol van de tafel is verbinding in de regio aanjagen tussen het onderwijs, de ondernemers en de overheid. Hiervoor zijn drie tafelbijeenkomsten georganiseerd. Tijdens de bijeenkomsten zijn verschillende projecten gepresenteerd. Ook de gesprekken over inhoudelijke onderwerpen zoals het arbeidsmarktonderzoek, duurzame inzetbaarheid en werven en behouden van (hbo+) talenten in de regio.
Dit heeft geleid dat ondersteuning vanuit CTRD op een aantal projecten te weten (niet uitputtende lijst):
 - social enterprice in zutphen,
 - buy social event,
 - onderzoek doorstroom minderkansrijke MBO studies,
 - ZZP coöperatie,
 - Cleantech Regio Fast Forward Saxion traineeship programma,
 - duurzame inzetbaarheidsvoorstel,
 - verduurzamen Hoenderloo terrein Pluryn.
 - 2getthere sessie verduurzamen businessconcept.
- Voorbereidingen om te komen tot een Technologieraad Cleantech Regio. In de agenda Cleantech Regio staat de doelstelling 40% instroom (beta)technisch onderwijs. Dit om aan de behoefte van werkgevers te blijven kunnen voldoen voor technisch personeel. Vanuit het Platform Techniek Stedendriehoek wordt hier al 7 jaar aan gewerkt. In 2020 eindigen de subsidies, echter de behoefte en ambitie vanuit ondernemers én onderwijs is onverminderd groot. De Board heeft de opdracht gegeven samen met het platform, het onderwijs en de ondernemers een vervolg vorm te geven naar voorbeeld van de Technologieraden in Utrecht en Noord-Holland.
- Ondersteunen van de accountmanagers van de Provincie Gelderland en Overijssel met input vanuit de regio over projecten, speerpunten, aanjagen van initiatieven, ondersteunen bij subsidie aanvragen. Deelnemen aan overleggen over onderzoek naar de arbeidsmarkt en werkgelegenheid, Gelderland Arbeidswijs ondersteunen en spin in het web rol om de gedeputeerden te voeden voor het human capital beleid van de Provincies.

4.3.2. Activiteiten en initiatieven CTRD

Vanuit onze uitvoeringsorganisatie CTRD is een beperkt aantal initiatieven op het thema Human Capital geprikkeld, aangejaagd, verbonden, geadviseerd en/of ondersteund.

Titel	Initiator
Capaciteitspeiling Cleantech Regio bedrijven: inventarisatie vraag en aanbod	CTR
Move2Social: uitvoeren versnellingsprogramma Social Entrepreneurship	Zutphen
Doorstroom MBO: aansluiting ICT arbeidsmarkt Apeldoorn	Mijn Eigen Zaak
Business Development Human Capital Initiatieven	StartUp Apeldoorn

4.4. Innovatiekracht

4.4.1. Activiteiten en initiatieven Tafel Smart Industry

Een van de thema's in de Agenda Cleantech Regio 2019-2023 is "Innovatiekracht". "ICT en andere technologie integreren in de industriële productieketen zorgt", aldus de Agenda, "voor slimmere fabrieken en levert ons nieuwe producten en diensten op." De ervaring leert dat dat in de meeste gevallen ook een bijdrage levert aan circulariteit in de keten en daarmee aan CO₂-reductie.

Om de doelstellingen van de agenda in deze te bereiken is in april 2018 aansluiting gezocht bij het netwerk BOOST. De Cleantech Regio participeert nu in dat netwerk.

In mei 2018 is een begin gemaakt met het formeren van een Tafel Smart Industry. Ook Boost is aan de tafel vertegenwoordigd met de inbreng van de coördinator van Boost.

De eerste bijeenkomst van de Tafel vond plaats op 16 november. Belangrijkste conclusie van die bijeenkomst was dat de tafel, naast andere functies, toch vooral een functie heeft in het inspireren van het MKB in de regio. Daar is direct een begin mee gemaakt met de voorbereiding van een Creathon Smart Industry voor het MKB die in 2019 zijn beslag zal krijgen.

4.4.2. Activiteiten en initiatieven CTRD

De initiatieven die vanuit onze uitvoeringsorganisatie CTRD zijn ondersteund zijn onderverdeeld bij de thema's Energietransitie, Circulaire Economie en Human Capital.

4.5. Evenementen en communicatie

Communicatie stond in 2018 in het teken van de volgende communicatiedoelstellingen:

1. Het beeld neerzetten van de Stedendriehoek als één sterke regio, zijnde de Cleantech Regio;
2. Het profileren van de regio Stedendriehoek als Cleantech Regio
 - a. bekendheid genereren van het gebied als Cleantech Regio
 - b. wij zijn Cleantech Regio
 - c. wij zijn ambassadeur van Cleantech Regio
3. Het behouden c.q. versterken van draagvlak voor regionale samenwerking, vanuit de triple helix;
4. Het ondersteunen van de doelstellingen van Cleantech Regio Development op het gebied van profilering/rode loper beleid/acquisitie/lobby;
5. Het ondersteunen van de lobby vanuit de samenwerkende partners;
6. Zorgen dat de projectcommunicatie in lijn is met de overkoepelende communicatiestrategie vanuit Cleantech Regio Stedendriehoek.

Dit is een voortzetting van het in 2016 ingezette beleid om in de communicatie van zowel de Wgr regio Stedendriehoek als de Strategische Board Stedendriehoek de profilering als Cleantech Regio leidend te laten zijn.

Naast de going concern zaken voor communicatie is in 2018 specifiek ingezet op de volgende onderwerpen:

- De presentatie van de regio en de introductie van de nieuwe gemeenteraadsleden in onze regionale samenwerking (a.g.v. de gemeenteraadsverkiezingen)
- Regiofestival gericht op de overheidsgeleding van de Cleantech Regio
- Aanpassen van de website i.v.m. de nieuwe Agenda Cleantech Regio

- De communicatie rondom het proces van de vorming van de Agenda Cleantech Regio en de presentatie van deze agenda
- De communicatie met betrekking tot de RES
- Intensivering gebruik sociale media, met name campagnematig rondom Cleantech Tomorrow
- Het formuleren van de strategische uitgangspunten c.q. vernieuwd communicatiebeleid voor de communicatie van de Cleantech Regio
- Integratie tafel Profileert in kernteam Communicatie Cleantech Regio
- Communicatie rondom het programma Slim Reizen en Vlot Veilig Fietsen
- Ondersteuning communicatie richting doelgroep Ondernemers in nauwe afstemming met CTRD
- Acties als gevolg van het in werking treden van de AVG.
- Realisatie van een online beeldbank
- Presentatie Cleantech Regio op Places of Hope
- Communicatie via een maandelijkse publiekspagina in het huis aan huis blad Stedendriehoek

Enkele bijzonderheden en cijfers:

- Website www.cleantechregio.nl: aantal bezoekers 2018 35.905. Dit is een stijging van 37% ten opzichte van 2017 (22.490). Het aantal sessies was in 2018 57.701. Website www.cleantechtomorrow.nl had in 2018 8.137 bezoekers en 12.598 sessies.
- Nieuwsbrief: Op 23 mei 2018 hadden wij 3958 abonnees. Op 24 mei 2018 hebben alle abonnees een bericht ontvangen met de mededeling over de nieuwe AVG wet en is hen gevraagd of ze op de hoogte willen blijven van het nieuws in de onze regio. Via een link hebben wij ze om toestemming gevraagd. Tussen de 450 a 500 personen hebben aangegeven de nieuwsbrief te willen ontvangen. Op dit moment hebben wij 1081 abonnees. Dat is in 8 maanden tijd een groei van ruim 50%.
- E-zine Driehoeksverhouding
Het gehouden onderzoek naar bereik en waardering van het e-zine (m.b.v. Google Analytics en lezersonderzoek) gaf aan dat het bereik van het e-zine matig was. De inhoud zelf werd grotendeels positief tot zeer positief gewaardeerd. In 2018 is besloten om te stoppen met de Driehoeksverhouding.
We blijven inzetten op het delen van succesverhalen, resultaten en achtergrondinformatie. Voor een groter bereik gaan we de verdiepende artikelen meer integreren in -en daarmee het verrijken van- onze huidige communicatiemiddelen, zoals de website en de nieuwsbrief. Maar ook bijvoorbeeld via het jaarverslag.
- 5^e keer Cleantech Tomorrow: een driedaagsfestival voor iedereen
In 2018 was het de 5^e editie van Cleantech Tomorrow. Dit keer een driedaags festival met in totaal 3000 bezoekers. De lokale events in Epe en Voorst werden door zo'n 500 scholieren en inwoners bezocht. Het publieksfestival op vliegveld Teuge trok 1500 bezoekers en de Businessdag 1000. Beide dagen was er een uitgebreid programma met voor ieder wat wils. Enkele highlights: een elektrisch vliegtuig, tal van elektrische auto's, fietsen en scooters om uit te proberen, keynotespeaker Ed Nijpels over het Klimaatakkoord, een waterstofauto, de Cleantech Battle, en voor de jongsten veel activiteiten om duurzaamheid en techniek te beleven.

4.5.1. Activiteiten en initiatieven CTRD

Vanuit onze uitvoeringsorganisatie CTRD zijn de volgende initiatieven ondersteund

Titel	Initiator
Cleantech Tomorrow 18: 2 daags event in Epe en Voorst met slotevent op Luchthave Teuge, 2500 bezoekers en waardering 7,3	CTRD, Voorst en Epe
Cleantech Top 100	MKB Deventer
Installect Event CTC: bijeenkomst van installatiebranch met onderwerp energie transitie	Uneto VNI

Ondernemend Cleantech Regio: business netwerk van bedrijven verenigingen	VNO-NCW, Board
Dag van Duurzaamheid-Zwitsal	Aventus
Cleantech Grows Digital	Informatie stad Deventer
Buitengewoon Business Event	Lubema

5. Duiding rol en positie Strategische Board en resultaten

De Cleantech Regio overlapt met meerdere provincies, COROP-gebieden en andere statistische gebiedsindelingen. Het is niet eenvoudig om eenduidige informatie over onze regio samen te stellen. Dit speelt ons soms parten om goed cijfermateriaal boven water te krijgen.

‘Cleantech’ is bovendien nog een relatief jonge tak van sport: in 2014 is geïnventariseerd dat er 130 bedrijven zijn in de regio die cleantech producten of diensten leveren, waar omstreeks 8.000 mensen werkzaam zijn, welke een omzet genereren van 2 miljard euro/jaar. In het kader van het de Cleantech Monitor loopt op dit moment een nieuwe inventarisatie gemaakt. Maar ‘cleantech’ is breder dan dat: het is geen sector in de klassieke betekenis, het is een thema dat dwars door de vertrouwde sectorale indeling heenloopt: van bouwen tot milieuadvies en van chemie tot agrofood. Cleantech is dus meer dan louter ‘energie’ of ‘afvalverwerking’.

Als Cleantech Regio hebben we de ambitie van een energieneutrale regio al voor het eerst in 2008 uitgesproken en we willen dit in 2030 bereikt hebben. In veel regio’s en gemeenten wordt inmiddels ook gewerkt aan de verduurzaming van de samenleving. Daarin zijn we niet meer uniek, in onze doelstellingen voor 2030 wel.

Waar we ook in voorop lopen is de samenwerking aan deze gezamenlijke doelen tussen alle partijen in onze regio: ondernemers, overheden, onderwijs- en kennisinstellingen en de inwoners.

De rol van de Strategische Board is het creëren van een “ecoklimaat” waarbinnen deze noodzakelijke transitie mogelijk zijn. Het eigenaarschap van projecten en businesscases ligt vaak bij ondernemers, soms in samenwerking met elkaar of met publieke partijen, bij inwonercollectieven of bij overheden of onderwijs- en kennisinstellingen. Hierbij optimaliseren we het samenspel en ondersteunen initiatieven die passen binnen onze doelstellingen. Soms volstaat advisering en wegwijzen, soms is lobby noodzakelijk en soms kan de Board bemiddelen bij het verkrijgen van benodigde subsidies of andere financiering.

De ambities van de Cleantech Regio worden door alle spelers samen bereikt. Dit maakt het monitoren van de acties van de (partners van) de Board lastig, waardoor dit niet eenduidig en gemakkelijk is weer te geven.

Met de nieuwe Agenda Cleantech Regio hebben we inmiddels heldere doelen en ambities voor de periode 2019-2023 vastgesteld. Om de voortgang op deze ambities in beeld te brengen hebben we de concept Cleantech Monitor eind 2018 vastgesteld, welke begin 2019 gevuld wordt. Hierbij brengen we de resultaten die we direct kunnen meten in kaart, aangevuld met specifieke data uit andere monitoringssystemen die voor ons van toepassing zijn. Hierdoor zullen we meer kwantitatieve gegevens over de voortgang op onze ambities kunnen presenteren, die we zullen aanvullen met kwalitatieve informatie.

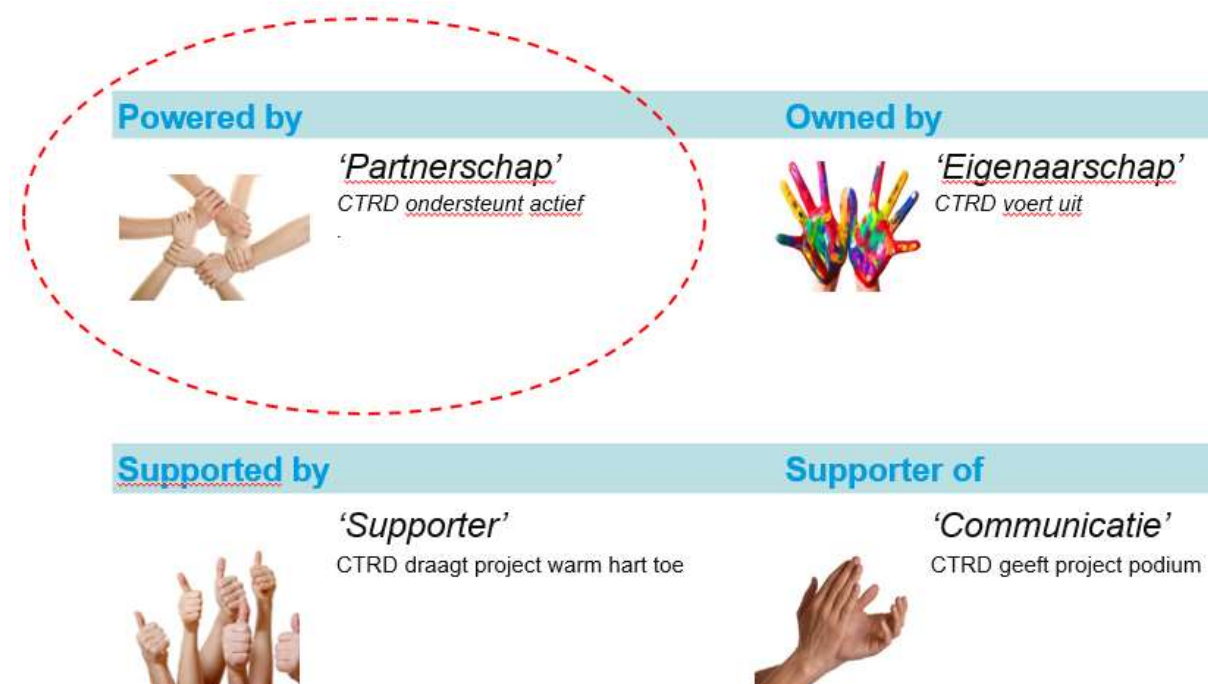
6. Cleantech Regio Development

CTRD is de uitvoeringsorganisatie van Strategische Board, werkt vraag gestuurd, jaagt aan, versnelt en stimuleert. Door het laden van projecten faciliteren we activiteiten die door investeringen door de markt tot impact kunnen leiden op de kernambities op de thema's van de agenda.

CTRD kent een kleine organisatie met ca 4 fte verdeeld over 8 in deeltijd ingehuurde medewerkers. We maken onderscheid in eerste lijns ondersteuning (makelen en schakelen). Dit voeren we uit in samenwerking met RCT-Gelderland. Daarnaast ondersteunen we business development op de thema's van de agenda. Een nieuwe activiteit in 2018 is het uitvoeren van het procesmanagement van sommige programma's. Voor energietransitie en circulaire economie (topthema's) ontwikkelen we programma's als een kader waarbinnen meerdere projecten worden ondergebracht, Deze programma invulling zorgt voor meer focus, vergroot de zichtbaarheid en genereert meer impact. Voorbeelden van deze programma's (deels in ontwikkeling) zijn: Cleantech A1-Zone, DEAC, Cleanports IJssel en het H2-programma .

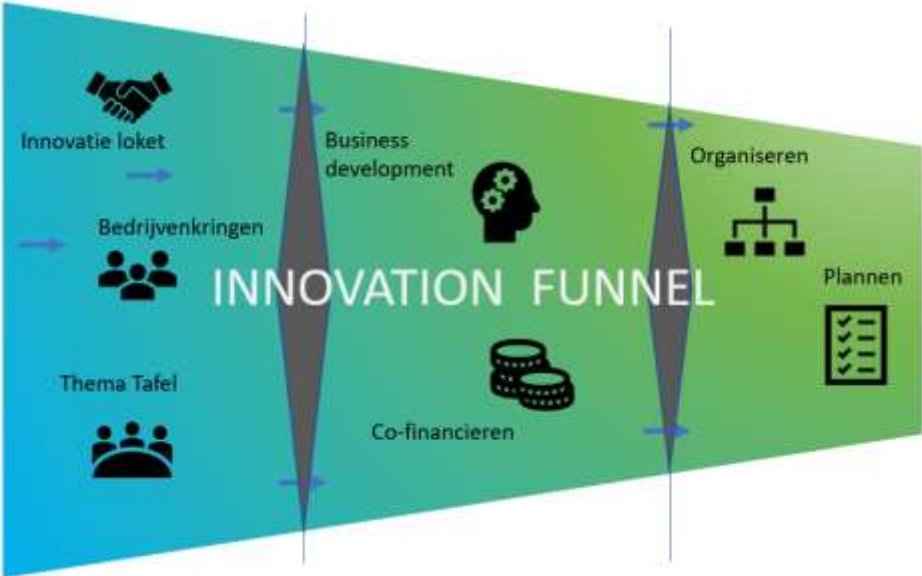
CTRD kan initiatieven op verschillende manieren ondersteunen, algemene regel is dat de initiatiefnemer de eigenaar is en blijft van het initiatief. Afhankelijk van de behoefte kan CTRD zorgen voor aanvullende kennis door eigen experts of extern beschikbaar maken. In voorkomende gevallen kan ook financiële ondersteuning beschikbaar gemaakt worden voor onderzoek (opdrachten) of subsidie (bij derden bv provincies). Het inbrengen van eigen bijdrage is altijd een voorwaarde om het eigenaarschap bij de initiatiefnemer te houden. De middelen worden beschikbaar gesteld door gemeenten van de regio, door provincies Gelderland en Overijssel en door landelijke dan wel Europese programma's.

De focus van CTRD ligt op de benadering van Powered by (zie onderstaande figuur).

De innovatiefunnel (zie onderstaande figuur) beschrijft het werkproces van CTRD. De initiatieven worden opgehaald door de innovatiemakelaars, door business developers, bij de adviestafels, bij bedrijvenkringen en uit contacten met organisaties. De funnel wordt gevuld met talrijke initiatieven (eerste lijns), waarvan een deel doorgezet wordt naar business development (tweede lijns) en mogelijk ondergebracht in een

programma/project. CTRD stimuleert de beweging door de funnel (naar rechts) aangezien daar de impact genereerd wordt bij implementatie door de markt.

7. Bedrijfsvoering en organisatie

Samenstelling bestuur

Het bestuur van de Board is in de loop van 2018 uitgebreid van zeven naar tien personen en bestond per 31 december 2018 uit de volgende leden:

- Sebastiaan van 't Erve (onafhankelijk voorzitter)
- Ineke van Oldeniel (lid, lid College van bestuur Saxion, namens Onderwijs)
- Margien Storm van Leeuwen (lid, manager marketing/innovatie Bredenoord te Apeldoorn, namens ondernemers)
- Ronald van Wetering (lid, directeur grootzakelijk Rabobank Twente Achterhoek, namens ondernemers)
- Erik Visser (lid, wethouder gemeente Epe, namens overheid)
- Jeroen Joon (lid, wethouder gemeente Apeldoorn, namens overheid)
- Ellen Marks (lid, lid College van bestuur Aventus, namens onderwijs)
- Willem Huiskamp (lid, voorzitter College van Bestuur Zone College, namens onderwijs)
- Maarten Streppel (lid, directeur/eigenaar Salland Storage, namens ondernemers)
- Thomas Walder (lid, wethouder gemeente Deventer, namens overheid)
- Rob Engbers (secretaris)

Adviestafels

De Board laat zich bijstaan door **adviestafels** op de verschillende onderwerpen van haar werkterrein. De kerntaak van tafels is het genereren van inspiratie/vernieuwing, het verzorgen van een antennefunctie in de regio en het (on)gevraagd adviseren van de Board.

De tafel **Human Capital** staat onder duo-voorzitterschap van Gerrie van Sunder en Erik Haverkort.

Tafelsecretaris is Martine Witteveen.

De tafel **Energietransitie** staat onder voorzitterschap van Mike Tijding.

Tafelsecretaris is Kees Verspui.

De tafel **Circulair** staat onder duo-voorzitterschap van Henk Knip en Dick Schut.

Tafelsecretaris is Gert Jan Koele.

De tafel **Smart Industries** is gestart in mei 2018 en staat onder duo-voorzitterschap van Marcel Veening en Martin Bennink, Tafelsecretaris is Eddy Tulp.

Voor het thema **Innovatie en Business Development** is in 2017 een adviestafel gevormd met vertegenwoordigers vanuit bedrijfsleven, onderwijs/onderzoek en overheid.

Secretariaat

Het secretariaat van de Board is gevestigd in Twello, gemeente Voorst. Ondersteunende functies zoals communicatie, administratie en office-management worden in gezamenlijkheid met de WGR Stedendriehoek ingevuld. Rob Engbers is secretaris van de Strategische Board.

Financiën

De regiogemeenten dragen financieel bij aan het functioneren van de Board met € 2,- per inwoner/per jaar. Ook de provincies Gelderland en Overijssel dragen substantieel bij. De balans en resultatenrekening over 2018 zijn separaat opvraagbaar bij het secretariaat van de Board.

Contactgegevens Strategische Board Stedendriehoek

Adres H.W. Iordensweg 17, 7391 KA Twello
Postbus 120, 7390 AC Twello

Mail info@cleantechregio.nl

Website www.cleantechregio.nl

Telefoon 0571 279893

KvK nr 59179465

BTW nr NL823354385B01